

487583

Anul II. Év. - Jahrg.

No. 1. szám.

Jan. 25. 1935.

INCĂLTĂMINTEA

A CIPŐ

DER SCHUH

Redactor - Szerkesztő:

L. DÁNÉR L.

II

Redacția . Szerkesztőség:

BRAȘOV, Șirul Inului 26
LensorCom. revistei - Lapbizottság
Zeitungs-komität:

L. Kún, Brașov

I. Brânzea, Brașov A. Kristóf, Brașov

I. Gólnhofer „ A. Balog „

A. Rätz, „ R. Muerth „

A. Biró „ I. Dávid „

A. Bardócz „ I. Jakner, Cluj

P. Balló „ L. Biriș „

C. Andrásí „ Gh. Barabás, T. Mureș

A. Dávid „ N. Schmidt, Arad

I. Füleky, Timișoara

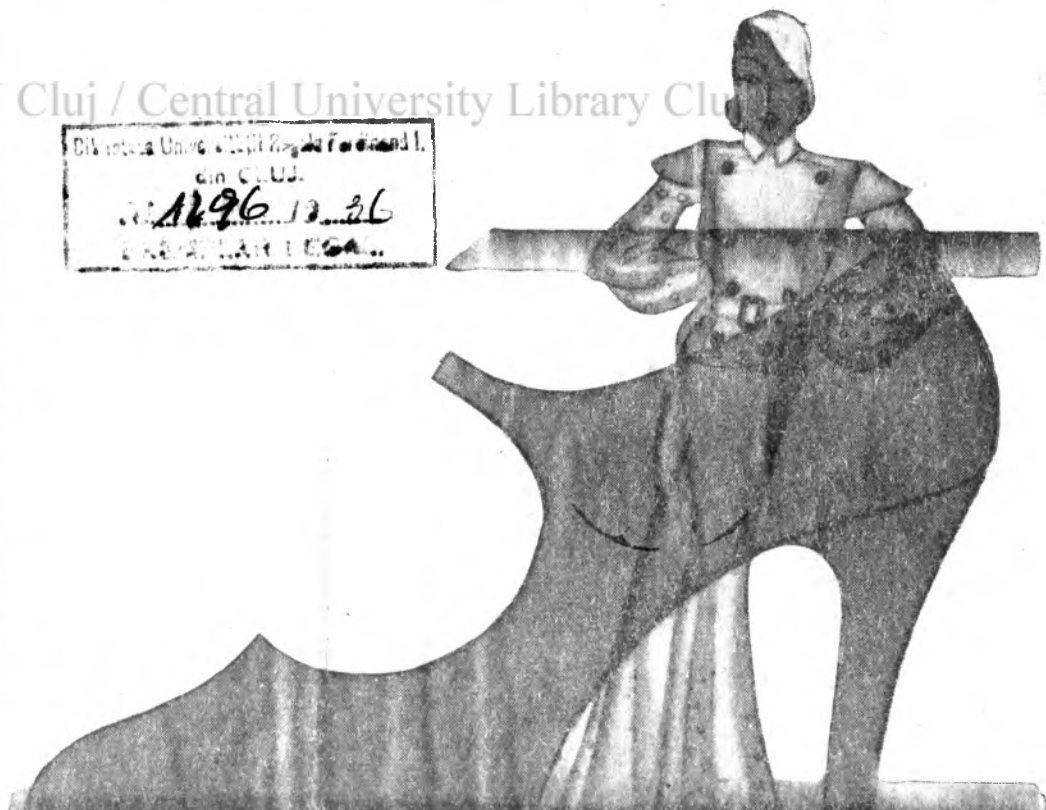
A. Laczkovits, Sighișoara

A. Orner, Arad

C. Gólnhofer, I. Prun, Roselor

No. 2. Brașov.

Biblioteca Univ. Cluj / Central University Library Cluj
 Cluj
 1296.12.26
 BIBLIOTECA UNIV. CLUJ

Abonamentul pentru un an
 Előfizetés egy évre 240 L.
 Abonament auf ein Jahr

Pentru întreprinderile
 Văfallatoknak 1000 L.
 Für Unternehmung.

Revista oficială a Asociației Meseriașilor de Încălțăminte din Transilvania, Banat, Crișan și Maramureș.

Az Erdély-, Bánát-, Körösvidék és Máramarosi Lábbelikészítők Szövetségének Hivatalos - Lapja.

Fachblatt der Siebenbürgisch-, Banatisch-, Kreisch- und Maramurescher Schuhmacher - Verband.

Intreprinderile Grig. Alexandrescu S.A.

FABRICĂ DE PIELĂRIE București V., Splaiul Unirii 96.
Produse recunoscute de calitate superioară.

Adresa telegrafică: „GRALEX” București.

DEPOZITE: Cluj: Magazinul Ede Simon, Str. St. O. Josif No. 1.
Arad: Magazinul A. Schwarz & Co. B.-dul Reg. Maria 17.
Cernăuți: Magazinul Iacob Rösler & Fii, Str. Gen. Zadic 6.
Chișinău: Magazinul Pielărie Folb, Str. Piața Nouă 226.

Grigore Alexandrescu Művek R.-T.

BŐRGYÁRAI, București V., Splaiul Unirii 96.
Gyártmányai elismerten a legjobb minőségűek.

Sürgőnycim: „GRALEX” București.

LERAKATOK: Cluj: Ede Simon raktára, Str. St. O. Iosif. No. 1.
Arad: A. Schwartz & Co. raktára, B.-dul Regina Maria 17.
Cernăuți: Iacob Rösler és Fiai, Str. Gen. Zadic 6.
Chișinău: Folb börkereskedés, Str. Piața Nouă 226.

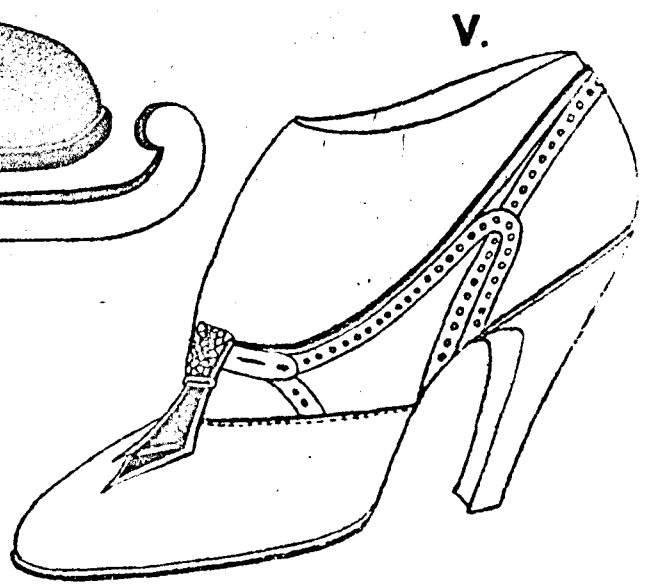
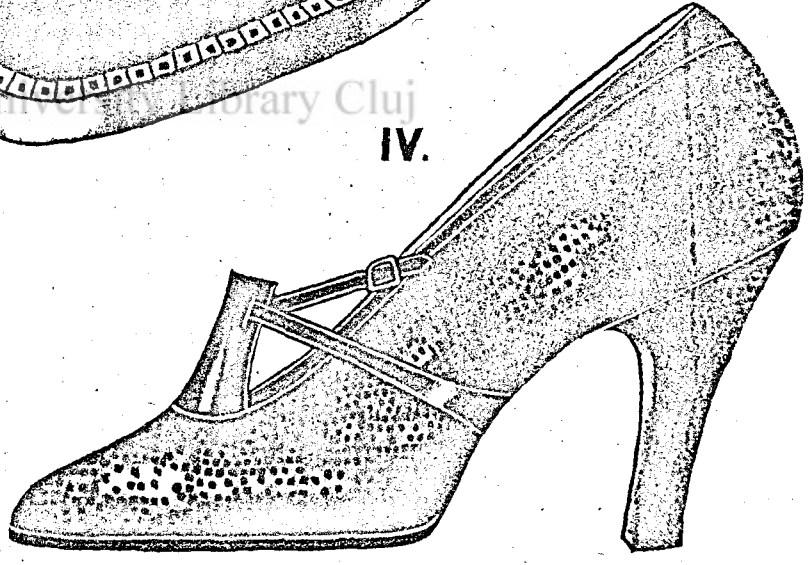
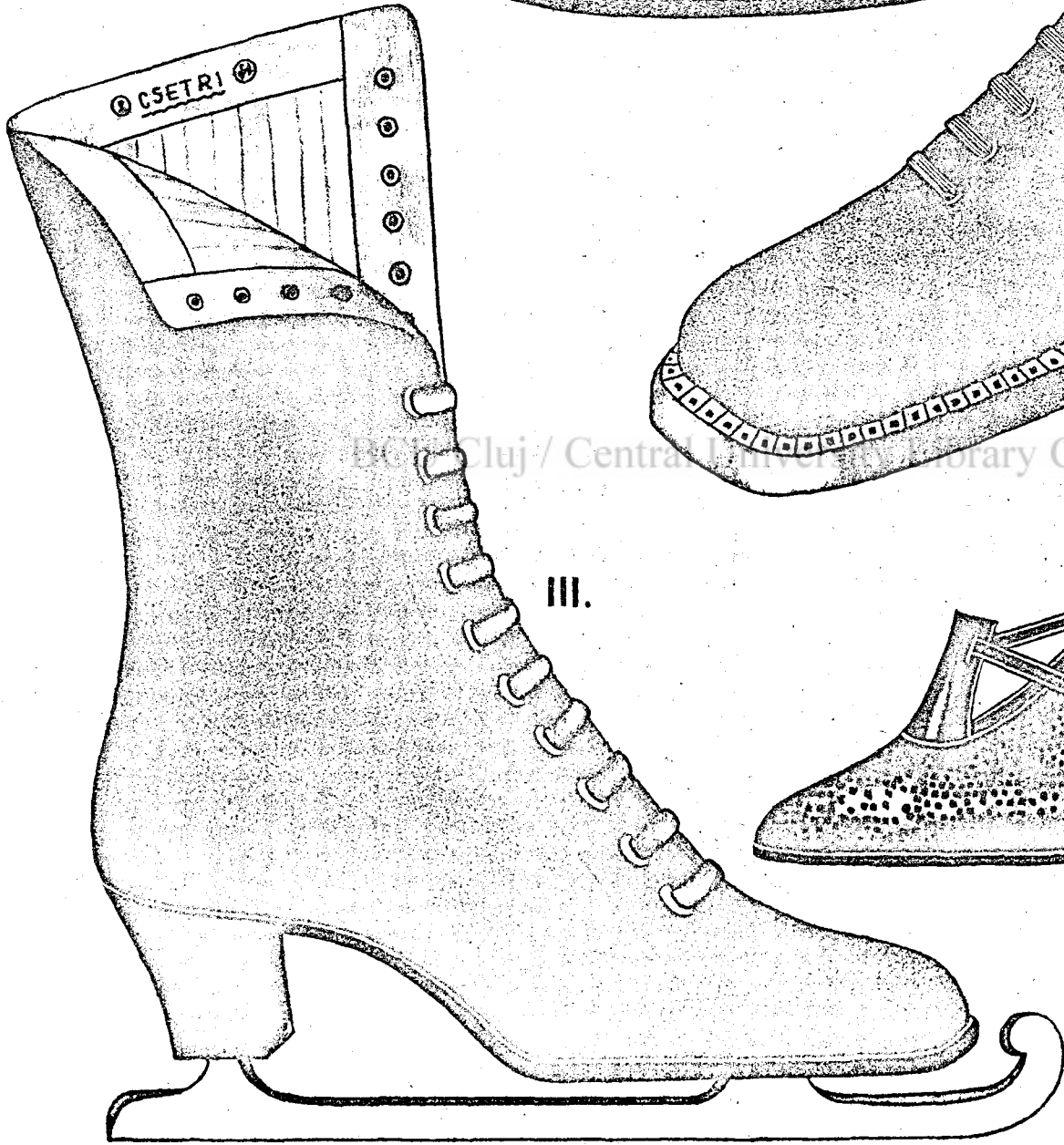
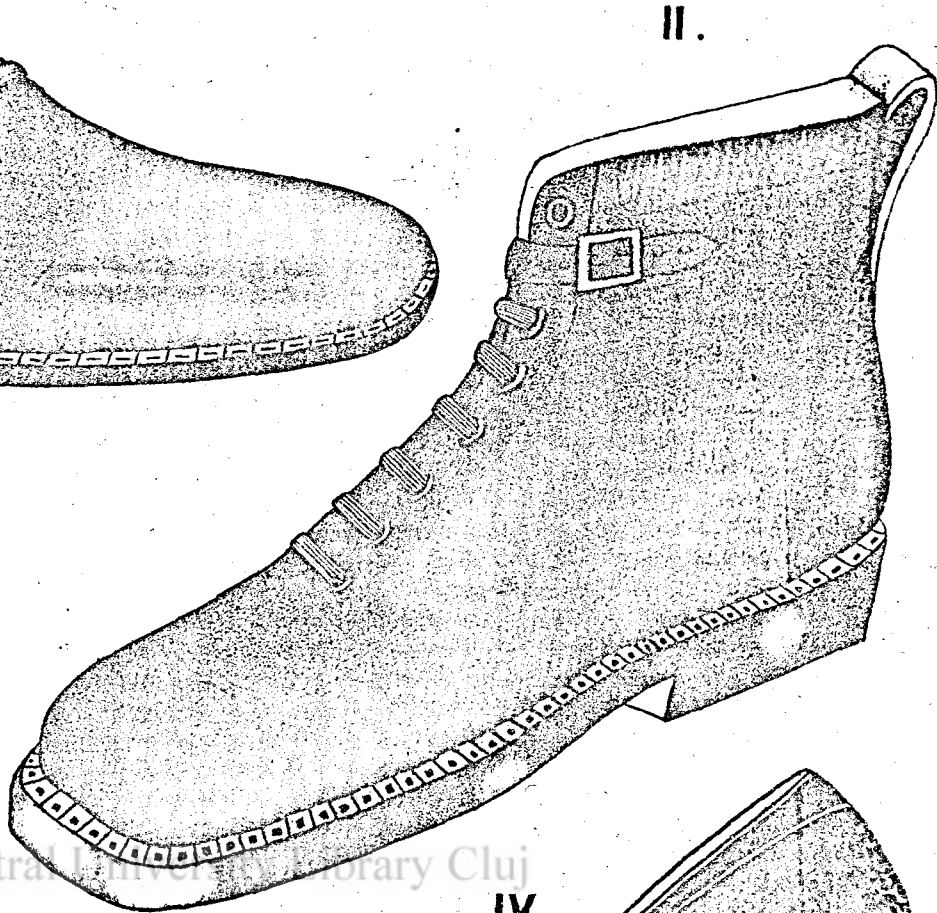
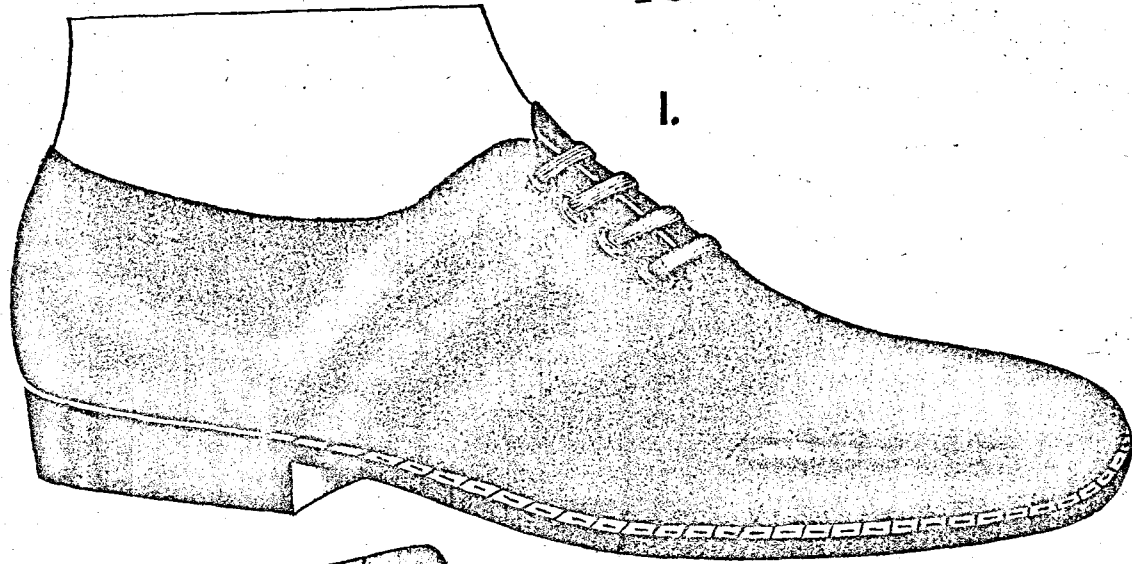

Unternehmung, Grig. Alexandrescu A.G.

LEDERWARENFABRIK, București V., Splaiul Unirii 96.
Erzeugnisse von anerkannt bester Qualität.

Telegraphische Adresse: „GRALEX” București.

LAGER: Cluj: Geschäft Ede Simon, Str. St. O. Josif No. 1. Cernăuți: I. Rösler u. Söhne, Str. Gen. Zadic 6.
Arad: Geschäft A. Schwarz & Co. Bdul Reg. Maria 17. Chișinău: Lederhandl. Folb, Str. Piața Nouă 226

PANTOFARUL MODERN
A MODERN CIPÉSZ
DER MODERNE SCHUHMACHER
Anul II.Évf. No.1.

„Binecuvântează Doamne meseria cinstită!”

De: **Dr. AUGUSTIN PACHA**
Episcop de Timișoara.

Această rugăciune n'am învățat-o, îmi venise — Doamne iartă-mă! — așa dela sine în minte.

Tatăl meu a fost un meseriaș. Mi-am petrecut copilăria în mare parte prin atelier. De sigur nu-mi pot aduce aminte, însă presupun că ucenicii m'au legănat. Imi aduc aminte însă cu siguranță, că ei au fost primii mei tovarăși de joc.

Mama mea în afară de munca casnică și îngrijirea copiilor, lua asupra sa și o bună parte din munca profesională. Dânsa mergea pela târguri cu ghetele confecționate și mai totdeauna mă lua cu sine. Eu ajutam mamei la ridicarea „ștandului”. După aceea așteptam împreună venirea cumpărătorilor. Când veneau, ne făcea bucurie târgul, iar când încasam puțin, ne întorceam posomorâți acasă.

În anii din urmă pricepeam tot mai bine, că bunii mei părinți deaceia se trudeau atât în meseria lor, ca să ne câștige nouă copiilor — eram 13 la număr — pâinea și hainele necesare, ce să ne poată da la școală pe fratele meu mai mare și pe mine.

Tot ce am învățat ca mic școlar din biblie și mai târziu la teologie, mă întărea din ce în ce mai mult în stîmă și venerarea meseriei.

Domnul Isus Hristos a cărui tată adoptiv, Iosif, a fost un meseriaș, își petrecuse 30 de ani din sfânta sa viață în atelierul de dulgherie, unde lucra la olaltă cu maestrul dulgher. Munca și sudoarea obrazilor săi au sfințit munca meseriașului. Biserica mea a proslăvit Sfântul Iosif și l-a făcut patronul ceresc al meseriașilor și al industriei.

Meseriașii mă vor înțelege deci, că vorbesc din sufletul meu, când mă adresez lor. Și că sunt bucurosi când mă găsesc între voi și copiii voștri.

Dumnezeu să binecuvânteze munca voastră. Și nu uitați bunul Dumnezeu și bunurile cerești. Domnul Isus Hristos să dăruiască tuturor meseriașilor, membrilor familiei lor și vouă cu toți un an nou fericit.

Timișoara, la 31 Decembrie 1954.

Schimbarea titlului!

Cititorii noștri de sigur că să vor mira că am schimbat titlul foii noastre, fără vre-un motiv exterior, acum la începutul anului al doilea. Tocmai din acest motiv trebuie să ne explicăm hotărîrea și să arătăm cari sunt planurile noastre mai îndepărtate.

În timpul anului nostru de apariție ne-am convins din ce în ce mai mult că bolile meseriașilor pantofari nu le va putea remedia branșa aceasta singură pentru că orice am hotărîtor ce am face sau am proiecta, totdeauna stăm în față a doi factori de cari trebuie să fim seamă. Aceștia sunt: Fabricile de piele și de ghete. Noi însine degeaba elaborăm tarife dacă omitem din ele fabricile de ghete pe comersanții de ghete. În zadar vom încerca aceasta, sau a obține acel avantaj căci noi de noi suntem foarte slabi. Tot astfel stă însă și chestiunea celorlalte două părți. Ne-am convins că putem spera însănătoșare pentru branșa noastră bolnavă, numai în cazul dacă vom încerca imposibilul: Să închegăm într'o voință, într'un plan într'o direcție interesele fabricii de piele, fabricii de ghete și ale meseriașului. Până acum situația era că concurența a fabricii de ghete învingea pe pantofari și pe de altă parte fabrica de piele se sbătea între cei doi concurenți. Aceasta situație nesănătoasă trebuie încetată. Toate trei părțile trebuie să înțeleagă că așa numai poate merge, că situația este imposibilă și înfârșit trebuie să ne așezăm cu toții la o masă, unde trebuie discutate toate dificultățile de la început până la sfârșit, din toate punctele de vedere. Căci în zadar fac cartel fabricile de ghete, fără meseriași și în zadar ne reglementăm prețurile, fără fabrici, căci ne lovim numai unii pe alții și în cele din urmă ambii ne ruinăm.

Din această cauză am ales titlul actual mai cuprinzător pentru foaia noastră. Acest titlu nu însemnează că și de aci încolo nu vom păstra linia noastră de până acum, de a lupta pentru interesele micului industriaș, dar totodată însemnează și că voim să îmbrățișăm întreaga rețea de probleme a întregii noastre branșe, ca astfel fiind la un loc grupele cari se distramă, să putem scoate cumva împreună peștele acela subțirel, pe care îl numim posibilitatea de trai. Să încercăm imposibilul, poate vom reuși cu credință și voință. Să sperăm că după ce ne cunoaștem acum scopurile, vor fi lângă noi toți aceia cari au fost cu noi și cunoscând munca noastră desinteresată se vor alătura la noi toți acei oameni, cari poartă pe inimă soarta lor proprie și a branșei lor.

Pentru muncă, contra- valoarea corespunzătoare.

de Ortner Béla, (Arad).

Aceasta este dorința muncitorului, meseriașului, fabricantului și comersantului. Și fiecare afirmă, că este ceva ce nu o poate ajunge. Așa este. Mai ales pentru muncitor care nu-și poate acoperi cele necesare din plată și pentru meseriaș deasupra capului căruia atârna mereu, amenințătoare, sabia lui Damocles, sub forma licitațiilor pentru impozit și sub forma pumnului amenințător al creditorilor. Dar și fabricantii și comersanții au dreptate pentru că împrejurările economice nesigure de azi fac imposibil pentru ei creditarea produselor. Dacă cercetăm situația branșei noastre, a industriei de încălțăminte, trebuie să constatăm, că noi suntem aceia cari putem spune cu mai mult drept că nu primim contravaloarea muncii noastre. Dar pe noi ne apasă nu numai criza economică, nu numai de aceea suntem în mizerie, pentru că clasa de mai jos umblă cu picioarele

goale, fără ghete și cizme, nu numai pentru că clasa de mijloc are nevoie de ghete s'au dezvoltat mult în timpul din urmă și ne-a luat o mare parte din piața noastră, din posibilitățile noastre de muncă, destul de reduse. Și afară de aceasta prin concurența dintre ele au redus prețurile așa de mult, încât noi prin munca noastră abia ne putem câștiga pâinea de toate zilele. Acum am ajuns la o răspântie a vieții noastre de branșă. Fabricanții de ghete și producătorii de cantitate s'au convins că lupta în contra fabricantului nu are nici-un rost, ci este mai bine dacă lucrăm umăr la umăr. Au încheiat arnistițiul și și-au urcat prețurile; acum a sosit timpul ca și noi să ne trezim, noi, cari până acum am fost expuși tuleror capriciilor din toate părțile; noi cari am redus și mai mult prețurile prin concurența noastră, cari prețuri erau deja frânte de marea industrie; și noi trebuie să înțelegem spiritul vremii; și noi trebuie să urmăm exemplul fabricantilor și producătorilor de cantitate; trebuie să abandonăm lupta dintre noi și asociindu-ne cu toții, grupați în grupe compacte și tari, trebuie să luptăm pentru îmbunătățirea soartei noastre.

A sosit timpul și în branșa de încălțăminte, ca să reglementăm prețurile; a sosit timpul să trecem dela prețurile imposibil de mici la prețurile normale. Acest lucru s'a mai încercat deja mai înainte, dar s'a făcut greșeala, că au voit să stabilească prețuri unitare. Aceasta ar fi posibil numai în cazul dacă fiecare pantofar ar oferi o muncă la fel. Dar unul dă o muncă și un material mai slab, iar altul mai bun. Este evident că unul are drept la un preț mai redus, iar celalalt la un preț mai urca. Dar este și alt necaz. Colegii de branșă se spionau mereu reciproc, spre a vedea cine violează tariful prețurilor. Certurile erau la ordinea zilei. Înțelegerea s'a turburat dintr'odată, iar concurența a devenit și mai îndârjită; în loc de urcarea prețurilor a urmat o și mai mare scădere a prețurilor. Trebuie să evităm această greșeală. Scopul nostru să nu fie, ca fiecare să lucreze pentru un preț la fel, ci ca nimenea să nu-și vândă munca pe un preț sub valoarea ei. Trebuie să învățăm pe toți să-și aprecieze munca; trebuie să-i învățăm să calculeze exact prețul muncii lor; trebuie să-i învățăm pe toți să nu vadă în celalalt un adversar, ci un confrate, cu care trebuie să lucreze umăr la umăr. Aceasta este numai astfel posibil dacă trăim o viață bine și sănătos organizată. Pentru aceasta trebuie să ne improspătăm organizațiile, să pornim spre toate direcțiile campanii de organizare, să reglementăm întrunirile noastre săptămânale, adunările lunare, să ținem la suprafață problemele noastre importante.

Acțiunii de organizare îi dă actualitate nu numai posibilitatea reglementării prețurilor, ci și alte chestiuni. Astfel organizarea comersanților de piele, care în primul rând este îndreptată în contra noastră. Ei ridică prețurile limitează creditarea așadar neatacă în existența noastră. Apoi avem chestiunea stabilirii impozitelor. Acum trei ani prin patenta fixă ni s'au stabilit

FABRICA DE PIELĂRIE FINĂ A FIRMEI

FRĂȚII SCHLOSSER

S. A. P. COMERTUL CU PRODUSE BRUTE
TIMIȘOARA II, Str. VLAD. DELAMARINA 18

Adresa Telegrafică: SAGAL. — Telef.: 20-19

SPECIALITĂȚI:

SAGAL-BOXURI negru și colorat
SAGAL-NUBUC alb
SAGAL-NACO în orice culoare
SAGAL-CHEVREAUX DE CAL
SAGAL-CHEVRETTE în orice culoare
SAGAL-NAPPA pentru haine de piele
SAGAL-CROCO
MESINI, ANTILOPE

impozitele pe trei ani, în baza celor trei ani anteriori și știm că ne-a mers foarte rău, pentru că circulația și veniturile noastre erau departe înapoia celor din cei trei ani precedenți. Dacă nu ne unim acum cu toții, bine organizați, nu ne vor reduce impozitele, așa încât sarcina lor intolerabilă ne va zdrobi și mai mult decât până acum. Iată și problema ardentă și importantă a Casei Cercuale, pe care deasemenea o vom putea soluționa în mod satisfăcător numai prin puterea organizației. Mai sunt și multe alte probleme, pe cari le poate rezolva numai o bună organizare. Să pornim deci spre o puternică organizare!

Tăbăcăriia Națională S. A. R.

Industria pentru Tăbăcărie

BUCUREȘTI

Cont Virament Banca Naț. No. 99 — Telefon 376/29

Reprezentanța Generală pentru Transylvania, Banat și Bucovina:

M. Marmorstein
CLUJ, C. REG. FERD. 103

Alex. Marmorstein
TURDA, IOAN RAȚIU 107

Chestiunea clandestinismului.

Chestiunea clandestinismului apasă asupra meseriaşilor cu o greutate de plumb, de mai mult de 12 ani: S'a făcut anchetă de cătră toate guvernele, la toate forurile oficiale; s'au luat dispoziţiuni, s'au ocupat cu această chestiune reuniunile de meseriaşi şi se mai ocupă şi astăzi, dar încă tot nu pot să arate vre-un rezultat, ci chiar şi meseriaşii existenţi sunt nevoiţi a-şi restitui zi de zi autorizaţia industrială, deoarece nu mai pot să suporte impozitele publice şi astfel din acea zi şi aceşia lucrează clandestin mai departe, pentru că doar trebuie să trăiască şi aceasta este un drept al lor.

Problema menţionată mai sus nu se poate rezolva nici prin poliţie, nici prin jandarmerie, ci ea se va înrăutăţi, aşa încât trebuie să se caute o altă cale pentru rezolvarea problemei şi pentru remedierea situaţiei.

I. Autoritatea să dea posibilitatea, ca fiecare meseriaş începător să-şi capete autorizaţia industrială; să se reducă taxele în legătură cu obţinerea autorizaţiei industriale; să nu trebuie a se plăti 2-3000 Lei pentru o autorizaţie industrială, ca până acum, ci ea să nu coste mai mult decât 2-300 Lei, pentru ca fiecare meseriaş să şi-o poată obţine şi astfel să nu fie nevoit a lucra clandestin.

II. Autoritatea să admită ca la stabilirea impozitului fiecare branşă să fie reprezentată prin delegaţi ai săi, căci numai ei ştiu şi cunosc capacitatea de suportarea impozitului a celor din branşa lor. Impozitul să nu se mai stabilească aşa unilateral ca până acum. Fiecare meseriaş să plătească numai atâta impozit, cât este în raport real cu venitul său şi cât poate plăti de fapt şi astfel va înceta chestiunea clandestinismului şi fiscul va putea primi mai uşor ceea-ce i se cuvine.

III. Casa cercuală să devină autonomă; statul să o restituie meseriaşilor, iar el să exerciteze doar dreptul de supraveghere, iar meseriaşii să modifice complet această instituţie, deoarece în forma ei actuală ea nu este o asigurare a muncitorilor, cum ar

trebui să fie, ci o asuprire a lucrătorului; ea nu este altceva decât săcăială pe toate liniile, din ceea-ce în cele din urmă va ieşi doar numai refuzul de a se plăti, ceea-ce nu este de fel în interesul meseriaşii au doar nevoie de pace şi linişte. A fost deajuns până acum cu mizerie.

Problema de mai sus se poate rezolva, după părerea mea, numai în acest mod. Conducătorii să o pună la inimă şi să dea dovadă de bună voinţă, deoarece cu meseriaşii s'a putut stabili o înţelegere toldeana, atât în trecut cât şi în prezent. Astfel s'ar putea rezolva toate dintr'odată şi nu mai ar exista atâţi clandestini ca astăzi, ci fiecare ar putea trăi în pace şi unire.

Braşov, 3 I. 1935.

Kristof Albert.

Desemnări de modă:

A melléklet rajzai:

Die Zeichnungen:

I. II. III. C. Csetri, Tg.-Mureş, IV. V. L. Dánér, Braşov.

Iarna!

*Ori cât de umed e pe stradă,
Pe ploaie sau chiar pe zăpadă,
Cu tălpi şi tocuri PALMA frate,
Îţi aperi scumpa sănătate.*

FURNITURA S. A.

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 6. — Telefon: 1-15.

CSAK NAGYBANI ELADÁS!

Bőr és cipőkellékek nagyban

Egyedárusítás és lerakat:

Tanneries Lyonnaises: CHEWREAU X.

HEINRICH KLINGER: Cipőbélések — Schuhfutter, UNION: Pesti aranycsiriz — Budapester Goldkleber, LEDOGA S. A. MILANO: Cserző anyagok — Gerbextrakte.

Standard Gummisarok és gummicroupon.
Gummiabsätze u. Gummicroupone.

WOLF & SOHN, Wien: Peerless Gloss. — I. REITTER, Cluj: Holznägel — Faszeg.

E cikkek minden jobb bőrkereskedésben kaphatók! = Diese Artikel sind in jeder besseren Lederhandlung zu haben!

„Isten áldd meg a tisztességes ipart!”

Írta: **PACHA ÁGOSTON dr.** temesvári püspök.

Ezt az imádságot én nem tanultam mástól, erre én úgy — Uram, bocsáss! — a magam eszével jöttem,

Az édesapám iparos volt. Gyermekéveim jó részét a műhelyben töltöttem. Atra már nem emlékezhetem, de engem alkalmasint a suszterinasok dajkáltak. Azt bizonyosan tudom hogy ők voltak az első játszópajtásaim.

Az édesanyám nemcsak a háztartás és gyermeknevelés gondjait viselle, de a mesterség körül is bőven kivette részét. A cipőáruval ő járta a vidéki városokat és jobbára magával vitt engem is. Én segitettem az édesanyámnak a „stand” felállításában. Aztán együtt lestük-vártuk a kundschaftokat. Ha jöltek a vevők, örüllünk a vásárnak, ha meg vékonyan csurgott a bevétel, elszontyolodva térünk haza.

A későbbi évek folyamán mind jobban megértettem, hogy az én édes jó szüleim azért verejtékeztek annyit a mesterségen, hogy nekünk, gyermekeknek — 13-an voltunk, — kenyeret és ruháralvót keressenek, hogy a testvérbátyámat, meg engem iskoláztassanak.

Amint, mint kis iskolásfiú a Bibliában és később a theológián tanultam, mindinkább gyarapította a mesterség iránt való tiszteletemet és becsülésemet.

Mert hiszen az Ur Jézus Krisztus, kinek nevelő atyja, József, iparos volt, életéből 30-at az ácsműhelyben töltött s együtt dolgozott az ácsmesterrel. Az ő munkája és verejtéke megszentelte az iparos munkáját. Az én Egyházam az oltár dicsőségébe emelle föl Szent Józsefet s az ipar és a mesteremberek égi pártfogójává tette.

Az iparosok így megértik, hogy a lelkemből beszélek, amikor hozzájuk szólok. És hogy öröm számomra, mikor köztetek és a gyermekeitek között vagyok.

Isten áldja meg a két kezetek munkáját. És meg ne feledkezzenetek a jó Istenről és a mennyei javokról. Adjon az Ur Jézus az iparosoknak, családtagjaitoknak és mindnyájatoknak boldog és megelégedett új esztendőt!

Timișoara, 1934. december 31-én.

Címváltozás!

Olvasóink bizonyára meglepődnek azon, hogy minden külső ok nélkül második évfolyamunkban megváltoztattuk lapunk címét. Épen ezért néhány szóban meg kell magyaráznunk elhatározásunkat és rá kell világítanunk távolabbi terveinkre.

Egy éves megjelenésünk alatt mind jobban és jobban rájöttünk arra, hogy a cipész-kisiparosságnak a betegségeit egyedül maga a kisiparosság nem tudja orvosolni. Mert bármit határozzunk, tegyünk, vagy tervezzünk, mindig két olyan fényezővel állunk szemben, amelyekkel számolnunk kell. Ezek: a bőr- és cipőgyárak. Mi magunkra hiába dolgozunk ki árszabályt, ha ki hagyjuk belőle a cipőgyárakat és kereskedőket; hiába kíséreljük meg ezt, vagy azt az előnyt kivívni, mert önmagunkban nagyon gyengék vagyunk. Ugyanígy áll azonban a másik két félnek a dolga is. Be láttuk azt, hogy beteg szakmánknak gyógyulást csak abban az esetben remélhetünk, ha megkíséreljük a lehetetlen: egy akarattá, tervvé, irányná gyurní a bőrgyár, cipőgyár és kisiparos érdekeit. Eddig az volt a helyzet, hogy a cipőgyár lekonzurrálta a cipészt és viszont, a bőrgyár pedig a két konkurens között tengett-lengett. Ezt az egészségtelen állapotot meg kell szüntetni, végét kell vetni. Be kell látnia mindhárom félnek, hogy ez így tovább nem mehet, hogy a helyzet tarthatatlan s végre le kell ülni egy asztalhoz, ahol elejétől végig minden vonalon meg lehet tárgyalni a nehézségeket. Mert hiába csinálnak a cipőgyárak kartellit a kisiparosság nélkül és hiába árszabályozunk mi a gyárak nélkül, egymást üljük s végül mindkét fél főnkre megy.

Ezért választottuk lapunk mostani, átfogóbb címét. Ez a cím nem jelenti azt, hogy ezután is ne tartjuk meg eredeti, kisiparost védő, kisiparos érdekekért küzdő irányunkat, de egyszersmind jelenti azt is, hogy fölakarjuk ölelni az egész szakmát érintő hálózatot, hogy így összefogván a széteső csomókat, valahogy közösen kihasználhassuk azt a vékony halat, amit életlehetőségnek neveznek. Megkíséreljük a lehetent, falán hittel és akarattal sikerülni fog. Reméljük, hogy céljaink megismerése után mellettünk lesznek mindazok, akik velünk voltak és ismervén önzetlen munkánkat, csatlakozni fognak hozzánk mindazon jóakaratu és belátásu emberek, akiknek szíven fekszik saját és szakmájuk sorsa.

Szerkesztő bizottság.

A munkáért megfelelő ellenértéket.

Irta: ORTNER BÉLA, Arad.

Ez a kívánsága a munkásnak, iparosnak, gyárosnak, kereskedőnek. És mindegyik azt állítja, hogy ez elérhetetlen számára. Igazuk is van. Különösen a munkásnak, akinek munkabéréből nem telik még a legszükségesebbre sem és az iparosnak, akinek existenciája fölött mindig hajszálon lügg a Damokles kardja, adóárverés és a hitelező szorongató marka képében. Még a gyárosnak és kereskedőnek is igaza van, mert a mai bizonytalan gazdasági viszonyok lehetlenné teszik számukra a termelés kihitelezését. Ha a magunk iparának, a cipésziparnak helyzetét vizsgáljuk, akkor meg kell állapítanunk, hogy mi mindennel inkább joggal mondhatjuk, hogy munkánk ellenértékét nem kapjuk meg. De minket nem csak a gazdasági válság sújt, nem csak azért vagyunk megnyomorítva, mert az alsóbb néposztály mezítláb jár cipő és csizma helyett, nemcsak azért mert a középosztálynak kevesebb és olcsóbb cipő kell, hanem azért is, mert a cipőgyárak az utóbbi évek alatt na-

gyot fejlődtek és az amugyis csökkent munkalehetőségünk, piacunk nagy részét elvették tőlünk. És ezenfelül egymásközli versenyünkkel az árakat is annyira lenyomták, hogy mi munkánkkal még a mindennapi betevő falatunkat is alig tudjuk megkeresni.

Most egy fordulópontjához értünk szakmai életünknek. A cipőgyárosok és lömegtermelők belátták, hogy nincs értelme a gyáros ellen való harcnak, jobb ha vállalva dolgozunk. Megkötötték a fegyverszünetet és felemelték az árakat, most itt az ideje, hogy mi is talpra álljunk, mi akik eddig kényre-kedvre ki voltunk szolgáltatva mindenkinek, mi akik a gyáripar által letört árakat az egymással való konkurrálással mégjobban lenyomtuk, mi is meg kell, hogy értsük az idők neszeit, követnünk kell a gyárosok és lömegtermelők példáját, fel kell hagynunk az egymás elleni harccal és egymással szövetkezve, erős csoportokba tömörülve kell harcolnunk helyzetünk megjavításáért.

Itt az ideje a cipésziparban is az árak rendezésének, itt az ideje, hogy a lehetetlenül alacsony árakról normális árakra térjünk át. Itt-ott már korábban is megkísérelték ezt, de azzal hibáztak, hogy egységes árakat akartak megállapítani. Ez csak akkor volna lehetséges, ha minden cipész egyforma munkát adna. De az egyik silányabb anyagot, munkát ad, a másik jobbat. Világos, hogy az egyiknek alacsonyabb árra van joga, a másiknak magasabbra. De más baj is volt. A szaktársak folyton egymás után kémkedtek, hogy ki szegi meg az árszabályt. Napirenden voltak a civódások. A megegyezés egykettőre felborult és még elkéseredettebb a konkurren-
cia; az árak emelése helyett az árak további csökkenése következett. Ezt a hibát kerüljük el. Ne az legyen a célunk, hogy mindenki egyforma árért dolgozzon, hanem hogy senki értéken alul ne adja oda a munkáját. Mindenkit meg kell tanítanunk munkája értékelésére, mindenkit meg kell tanítanunk a helyes kalkulációra, mindenkit meg kell tanítanunk, hogy a másikban ne ellenséget lásson, hanem hogy sorstársat, akivel vállelve kell dolgoznia. Ez csak akkor lehetséges, ha egészséges szervezeti életet élünk. Ezért frissítsük fel szervezeteinket, indítsunk mindenfelé szervezkedési kampányt, rendszeresítsünk heti összejöveteleket, havi gyűléseket, tartsuk felszínen a fontos kérdéseket.

A szervezkedési akciónak nemcsak az árrendezés lehetősége ad aktualitást, hanem más dolgok is. Így a bőrkereskedők szervezkedése, amely elsősorban existenciánkban támad meg. Aztán itt vagyunk az adókvétel előtt. Három évvel ezelőtt a patenta fixával 3 évre állapították meg az adónkat az előző három év alapján s tudjuk, hogy nagyon rosszul jártunk, mert az elmúlt három évi forgalmunk és jövedelmünk messze mögötte maradt az előző három évinél. Ha most nem állunk szervezetten a talpunkra, nem fogják leszállítani és a kibírhatatlan adóterhek még jobban megnyomorítanak, mint eddig. Itt van a betegsegélyző égetően fontos problémája is, amit szintén csak a szervezethez erejével tudunk kielégítően megoldani. És még sok más kérdés, amit csak a szervezet oldhat meg. Föl hát a szervezkedésre!

WAGNER KÁROLY TH.

fimárgyára

Hălchiu — Hóltóvény — Heldsdorf (jud. Braşov)

szállít:

talpat, sport és bélésbőröket

Kontár-kérdés.

Irta: *Kristóf Albert, Brassó.*

A kontár kérdés több mint 12 éve álomszüllyal nehezedik az iparosságra: voltak ankétozások minden kormány minden hatósági forumánál, voltak intézkedések, iparos egyesületek foglalkoztak és foglalkoznak vele de a mai napig semmi eredményt fölmutatni nem tudnak, sőt a még meglévő iparos osztály is, nap nap után kénytelen az ipar igazolványát vissza adni; mivel nem bírja már tovább a közterheket viselni, s úgy Ő is attól a naptól mint kontár dolgozik tovább, mert élnie kell és ahhoz joga is van.

A főnt vázolt kérdést, mint ahogy tervezve van, sem rendőrileg, sem csendőrileg megoldani nem lehet, sőt rosszabodni fog. Más utat kell keresni az orvoslásra.

I. Adjon a hatóság lehetőséget, hogy minden kezdő iparos, iparendélyt válthasson szállítsa le az iparigazolvány váltásával járó taxákat, ne kelljen 2000-3000 Leit fizetni egy ipar igazolványért, mint eddig, hanem kerüljön 200-200 Leuba, hogy minden iparos megtudja váltani, s ne legyen kénytelen, mint kontár dolgozni.

II. Engedje meg a hatóság, hogy az adókvétel-seknél minden szakma a saját szakmáját képviselje, mert csak ő tudja és ismeri a szakmabeli egyén teherbíró képességét, ne legyen olyan egyoldalú, mint eddig volt. Minden iparosra annyi adó legyen kíróva, mint amennyi a tényleges jövedelme és amit meg is tud fizetni, s így meg fog szünni a kontár kérdés és a kincstár is meg fogja az övét könnyebben kapni.

III. A betegsegélyző kapjon Autonomiát; adja vissza az állam az iparosságnak, ő gyakoroljon felügyeletet fölötte, hogy az iparosság azt teljesen át dolgozza, mert a mostani formájában, nem munkás biztosító, mint ahogy kellene, hogy legyen, hanem munkás nyomorító, egyéb nincs csak zugolódás az egész vonalon, miből előbb-utóbb csak fizetés megtagadás fog kirobbani, amire a kis iparosságnak semmi szüksége nincs, mivel a kisiparosság, béke és nyugalomra vágyik, elég volt a sanyargatásból.

A főnt vázolt kérdés az én nézetem szerint csak így volna megoldható. Szívleljék meg a vezetők, tygenek próbát, mert az iparossággal úgy a múltban, mint a jelenben mindig lehetett értekezni. Egy csapásra megoldódna minden, s nem volna annyi kontár, mint ma van, hanem egységesen és boldogan élhetne mindenki.

Braşov, 1935 I. 3.

Meghosszabítottuk a kedvezményes előfizetési terminust. — Többek kérésére a lapbizottság úgy döntött, hogy a kedvezményes 120 lejes előfizetési terminust március 15-re toljuk ki. Igyekezzen mindenki eddig az időpontig kifizetni, vagy beküldeni a díjakat, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük.

Kartársaink

bizonyára voltak már abban a helyzetben, hogy a megrendelt lakkcipőt melybe a kapható legjobb anyagot behasználták, egy hét múlva visszaadta a rendelő azzal, hogy a cipő kaplija puha és be van törve. Ott álltak a megrendelővel együtt a beteg cipőnél és hiába nézték a betört kaplít mindketten, tudták hogy nincs segítség, hogy az a cipő hátralevő napjait már csak betört orral fogja végigélni.

Az alantikban ismertetni akarjuk az oradeai „Esta-Sun” Cipőipari Vegyigyár kaplilemezét „Kappenstoff”-ját, melynek sok más jó tulajdonsága mellett legelső előnye, hogy nincs többé mepuhult és betört kapli, mint azt kartársaink a gyári cipőknél tapasztalhatják.

Az „Esta-Sun” Cipőipari Vegyigyár négyféle vastagságban hozza forgalomba a „Kappenstoff”-ot és pedíg:

OB	vastagságban	gyermekcipőnek,
IB	”	női cipőnek
IIB	”	férfi cipőnek
IIIB	”	erős férficipőnek és kéregnek.

A kaplilemezek 100 x 70 cm. táblákban vagy már kistancolva kerülnek forgalomba. Ezek a kaplilemezek a legerősebb vászonból készülnek és a vászon mindkét oldala „ágo” anyaggal van bevonva és azok finomságáért és tartósságáért az „Esta-Sun” gyár teljes garanciát vállal, legyen az ragasztott, varrott, vagy szegzett cipő.

A kapli puhítása és feldolgozása következőképpen történik:

Az „Esta-Sun” gyár által kiadott puhító dobozba, vagy minden más bádog dobozba mely jól zár és az alján egy kis filcdarab van, 25—30 csepp acetont kell önteni. A filclap ezt az acetont magába szívja. A már előre, minta után kivágott, vagy kistancolt kaplikat ebbe a dobozba tesszük és a dobozt lezárjuk. Természetesen egyszerre több pár cipőhöz való kaplít is lehet puhítani és ez esetben sem szabad több acetont a dobozba tölteni, mert ha több az oldoszer esetleg a kérégek vagy kaplik összeragadnának.

A lezárt dobozban az acetont párologni kezd és ez az acetongőz, mely a dobozból nem tud eltávozni két-két és félóra alatt a kaplít vagy kéréget megpuhítja, feldolgozhatóvá teszi és hosszú órákon keresztül a dobozban (24—48 óra) puhán tartja.

Az esetben ha egyszerre több kapli puhításáról van szó és nem fontos, hogy kaplik gyorsan megpuhuljanak, lehet az acetont fele mennyiségű denaturált szesszel keverni. Ezáltal a puhítás fele annyiba kerül mintha csak tiszta acetonnal puhítanánk.

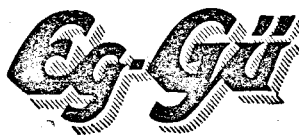
A megpuhult kaplít a dobozból kivéve, a széleinél egy késsel mindkét oldalon kell serfolni. A box, sevró, severtt stb. bőrből készült cipőknél nem szükséges a csírral való beragasztása a kaplinak. Elég a megpuhult kaplít mindkét oldalán egy kis acetonnal bekenni és azután a bőr és vászon közé téve lehala-

pálni. Odaragad magától. Viszont a legnagyobb elővigyázat szükséges a lakkcipőknél, amelyekbe csak csírral szabad ragasztani a kaplít.

Mire a cipő elkészült, a kapli is teljesen megkeményedik benne. Sem a láb izzadása, sem víz többé meg nem puhítja azt.

Előnye még a kaplilemeznek, hogy bedolgozása a cipőbe pár percnyi munka, nem kell faragni, kalapálni, kínlódni vele és mégis alig kerül felébe mint a bőrkapli és a kaptafa formáját ideálisan adja vissza.

Ma már az összes cipőgyárak, nagy és kis üzemek az „Esta-Sun” által készített „Reform” kappenstoff-kaplilemezt használják, de kartársaink közül is sokan vannak, akik ezt a kaplilemezt használják a legnagyobb meglepéssel, amit bizonyít a számos elismerő levél, amelyeket az „Esta-Sun” vegyigyár kap.

Ingrijirea potrivită a încălțăminteii.

Pentru încălțăminteaa Dvs. ce o uzați zilnic, necesitați o pastă excelentă și eficientă. Procurați-vă pasta **Eg-Gü**, care prin renumele ei mondial vă garantează o conservare și un lustru durabil și elegant al pielei. Astfel încălțăminteaa Dv. de toate zilele va fi cruțată contra oricărui elemente dăunătoare, păstrând o înfățișare ingrijită.

Producătorul singur al articolelor Eg-Gü pentru România: *Schlesinger & Co., Eg-Gü Uzina-Chimică, Timișoara II.*

Die richtige Schuhpflege.

Für den täglich strapazierten Alltagsschuh brauchen Sie ein preiswertes, hochwertiges Pflegemittel. Nehmen Sie eine Paste, die durch den weltbekannten Namen **Eg-Gü** für Eigenschaften bürgt, die das Leder erhalten und mühelos den elegantesten, dauerndsten Hochglanz erzeugen. Dann werden auch Ihre Alltagsschuhe gegen zerstörende Einflüsse viel besser gewappnet sein und auf viel längere Zeit ein sorgfältig gepflegtes Aussehen behalten.

Alleiniger Hersteller der Eg-Gü Artikel für Rumänien: *Schlesinger & Co., Eg-Gü Chemisches Werk, Timișoara II.*

A helyes cipőápolás.

A mindennapi viselésre szolgáló cipőkhöz értékes, jóminőségű ápolószere van szüksége. Vegye az **Eg-Gü** pasztát, amelynek világhírű márkája a bőr tartósságát és elegáns, maradandó tükörfénnyel könnyű szerrel való ellátását biztosítja. Akkor köznapit cipőit is sokkal jobban védi káros befolyások ellen és sokkal hosszabb időre megtartja gondosan ápolat alakját.

Az Eg-Gü cikkek egyedüli előállítója Románia részére: *Schlesinger & Co., Eg-Gü Vegyi-Gyár, Timișoara II.*

Szerkesztői üzenetek.

Szegesvár 100. Kérdéseire a következőkben válaszolunk: szabásdeszkának nézetünk szerint a juharfa a legjobb. Hogy melyik varrógép a legjobb, erre vonatkozólag a lapban nem adhatunk választ. A szabásati tanfolyamot a lapon keresztül is közölni fogjuk februártól kezdve. — *Szentgyörgyi Kérdező.* A fenti üzenetben Ön is megkapja a választ. — *L. Z. Várjuk,* legyen szerencsénk. — *B. Szalonta.* Csodálkozunk, hogy egy éves fennállásunk óta nem értesítettek a dologról. Köszönjük.

Az erdélyi ipari céhek élete.

IRTA: Dr. VERESS ENDRE.

A szászok bejövetele Erdélybe.

(Folytatás)

A céhek belső szervezete.

A mult idők homályából fakadt céhsíra, amely az olasz és a német nép társadalmi rendszerében született meg, lassan-lassan fejlődésnek indul, majd terjeszkedik és idővel csaknem egész Európa civilizált államaiban megtaláljuk a céhek intézményét, mint a kézműipar tekintélyes szervét és a kézműiparosság erős szervezetét.

A céhek Erdély földjén termékeny talajra találtak. Amint előbb említettem, valószínűleg a szász telepések hatása alatt, de egykori adataink szerint már Erdély földjén is léteztek társulatok, amelyek azonban csak vallásos jellegűek voltak és az idők folyamán alakultak át ipari társulatokká, amint azt előbb láttuk is.

Erdély városiban, ahol az ipari centrumok voltak, a céhek már a XIII-ik században szerepelnek és eredetüket is e korszakra vezethetjük vissza. A XIV. és XV. század már nagy fejlődést mutat a céhek terén, amíg aztán a XVI. és XVII. századok alatt teljesen kibontakoznak és Erdély minden városában megtaláljuk a céheket, élükön a céhmesterekkel, amint ezek szorgalmas munkájukkal fejlesztik és viszik előre a kézműipart, úgy hogy annak hírneve és dicsősége még Erdély határain túl is messzi idegen földön közismert és megbecsült lesz. Büszkén említhetjük fel, hogy Erdély kézműiparának e korban olyan hírneve és tekintélye volt, hogy annak termékeit még a művelt nyugati államok is nagy előszeretettel keresték és vásárolták meg, a kelet népeinek meg rendes bevásárló helyük volt az erdélyi piac. Különösen az erdélyi ötvösök, az arany és ezüstművesek tűntek ki remek munkájukkal, így elsősorban is pl. a zománcozott ötvösművek domináltak, amely remekek még a mesterség fokán is felül emelkedtek, mert valóságos művészi alkotások voltak.

De a céhek nemcsak az ipar terén dominálnak, hanem bizonyos időkben még a városok feletti vezetést is irányítják és azt gyakorolják is.

Az inasévek.

A céheket szigorú szabályok kötötték, aminek fogva az oda való bejutás nagyon meg volt nehezítve. Ha valaki a céh tagja akart lenni, ahhoz nem volt elegendő a remekelés, vagyis a mestermunka előkészítése, hanem ezenkívül még azt is megkövetelték, hogy az illető illetékes községi előljárósága útján igazolja „becsületos és törvényes származását.”

A céh tagjai tulajdonképpen csak a felavatott mesterek voltak. De míg mester lett, ezt megelőzőleg

inasködni kellett valamelyik mester műhelyében. Az inasévek után felszabadult és segéd lett, amit aztán a vándorlás követett, végül pedig a vándorévek letelte után a remekelés következett és ha ezt is sikeresen kiállotta, csak azután került be a céh tagjai sorába, mint felavatott mester.

A mesterség tanulása az inasi évek alatt történt. Az inast valamelyik mesterhez be kellett szegődtetni „apródi” éveire. A beszegődtetést megelőzőleg az inasnak két heti próbát kellett tenni, amit a céh-szabály is előírt, hogy az „első két héten az ő mesterének erkölcsét, mívoltát meglássa, másfelől a mester is meg kellett ismerje azt az inast, hogy alkalmas-e a mesterségre és van-e rá kellő hajlama.” A próbaidőt a céh szabály is szigorúan megszabta kimondva azt, hogy „egy mester se merészeljen egy inast is két hétnél tovább nála szegődtellen tartani egy forint bírság alatt.” A céhszabály azt is megkövetelte, hogy az inas törvényes és erkölcsös születését hivatalosan igazolja.

A kéiheli próbaidő sikeres kitöltése után következett a beszegődtetés, amely ünnepélyes aktus keretében a céhmesterek jelenetében történt. A szegődtetést megelőzőleg mindeneelőtt a szegődtetési díjat kellett lefizetni, amely időnként különböző összegben van megállapítva. A fizetés alól a mesterek fiait fel voltak mentve.

Az inasokat 10–12 éves korukban fogadták fel és a tanulási idő azok részére, akik nem voltak mesterek fiait, rendszeren négy kerek esztendő volt. De bizonyos egyes iparágakban öt, hat sőt még nyolc évre is vettek fel inasokat, akik fizetést alig kaptak, csupán ruházatot, de azt is csak úgy szűkösen, mesterek fiaira, ha azok apjuk mesterségét akarták kitanulni, határozott időtartam nem volt megállapítva. Ezek három vagy négy év letelte előtt is felszabadíthatók voltak, ha a mesterséget annyira elsajátították, hogy a mesterségben helyüket megállották.

A beszegődtetésnél a céhmesterek egyike megkérdezte az inas nevét és azt, hogy „*imár a próbafelet eltöltvén, tetszik-e ura és asszonya és eltöhlheti-e ökegyménél esztendeit?*”

(Folytatása köv.)

Calapoade la

Iosif Nagy József

kaptafa és sánfa készítő

BRAȘOV, STRADA LUNGĂ No. 124.

A szövetkezeti mozgalom története

Irla: Dr. Oberding József György.

(Folytatás)

A rochdalei takácsok.

A szövetkezeti eszmének a kapitalista gazdasági rendszerben való első sikeres alkalmazását a rochdalei takácsoknak tulajdonítja a tudomány, ők voltak azok, akik a szövetkezeti formát a vállalatot választották, s igyekeztek szakítani az utópisztikus célkitűzésekkel.

Owen és King eszméje oly mély hatást gyakorolt az angol munkásságra, hogy annak megvalósítása minden eddigi sikertelen kísérletezés ellenére is hosszú időn át kísérlette szebb és jobb jövő ideáljáért küzdő munkásságot. A teljesen elproletárizálódott, kétségbeesett nyomorban élő ipari munkásság egy része szinte fanatikus hittel várta az oweni tanok alkalmazásától sorsa megjavulását s így egyáltalában nem volt különös, hogy Rochdaleban egy néhány takács az oweni eszmék megvalósítására társaságába tömörült. Társaságukat „Society of Equitable Pioners”-nak, Igazságos uttörők társaságának nevezték el, melynek programját széles alapokra fektették. Céljukul tüzték ki mindenekelőtt egy beszerzési raktár felállítását tagjaik élelmiszer és ruházati szükségletének az ellátására továbbá a tagok számára való lakásépítést, illetve házvásárlást, különböző ipari termények gyártását munkanélküli és rossz kereseti viszonyok közt élő tagjaik megsegítésére és végül földbirtok-vásárlást, vagy bérletet a munkanélküli tagok foglalkoztatására, mely egyben alapjául szolgálna a társaság megerősödése idején egy autonóm kolónia létesítésének is. Programjuk még telítve volt az oweni utópizmussal, amit azonban a programból megvalósítottak, az csak az első pontban foglalt fogyasztási raktár volt. Míg programjuk csaknem az oweni eszmék teljes lemásolása volt, társasági alapszabályuk már sok önállóságot és eredetiséget árul el.

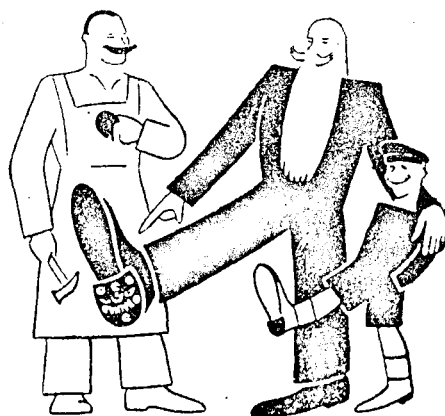
A rochdalei takácsok társasága 1844. év októberében kezdte meg működését 28 taggal s az év karácsonyán nyitották meg „Auld Wayers Shop” néven ismert fogyasztási raktárukat egy béka-utcai kis bolthelyiségben. Üzletük tulajdonképpen egy ugynevezett vegyeskereskedés volt, ahol élelmiszert és háztartási cikkeket árultak. Elgondolásuk lényege az volt, hogy a tagok által összehozott alaptőkéből beszerzik a legfontosabb szükségleti cikkeket közvetlenül a termelőktől, a gyárosoktól és azt tagjaik közt beszerzési áron osztják szét, hogy a tagok a nagybani bevásárlás előnyét élvezhessék. Üzletükben nem tagok is vásárolhattak, amíg azonban a tagok a tényleges önköltségi áron szerezhették be szükségleteiket, a nem tagok vásárlásainál már hasznot vettek, mely haszon a szövetkezet nyereségét képezte. Az árusítás valójában úgy a tagok, mint a nem tagok részére a szo-

kasos kicsinyben való eladási ár mellett történt, mint bármely más detail kereskedésben, a tagok azonban minden egyes vásárlás alkalmával egy bádogg márkát kaptak, melyet negyedévenként beszolgáltattak a szövetkezetnek s a szövetkezet annak alapján visszatérítette az őket illető nyereséget.

A társaság legfőbb szerve a közgyűlés volt, mely minden évnegyedben összeült. A közgyűlés feladatai közé tartozott a társaság tevékenységének az irányítása, egy tizenegy tagból álló ügyvezető tanács, egy végrehajtó bizottság és felügyelő bizottság megválasztása, valamint ezek tevékenységének az ellenőrzése. Az új tagok felvétele két régi tag ajánlása ulján történt, ha a felvételt megelőző 3 napí kifüggesztés alatt az ajánlott tag ellen senki kifogást nem emelt. A belépő tagnak a társasági alaptőkéhez üzletrész-jegyzékkel kellett hozzájárulnia, de 100 üzletrésznél többet egy tag sem jegyezhetett. A belépés alkalmával ezenkívül egy shilling belépési díj fizetése volt kötelező. Tekintet nélkül az üzletrészek számára, minden tag csak egy szavazattal bírt. A társaságból való kilépéshez 6 havi felmondási időt követeltek az alapszabályok. A kilépett tag járandóságából két shillinget visszatartottak a tartalékalap javára, ugyszintén a tartalékalapot illette a belépési díj valamint a különböző büntetéspénzek.

(Folytatása következik)

MIUTÁN OLY SOKA TARTOTT

KÉRÜNK UJBÓL

PALMA

SARKOT

Szövetségünk kongresszusa folyó évben lesz megtartva Brassóban kiállítással és a brassói bronzszövetkezet 10 éves fennállásának jubileumi ünnepségével összekötve. Bővebb felvilágosítást következő számainkban közlünk.

Megnyitjuk a szaktanfolyamot. Február 15-én nyílik meg Brassóban a régebben beígért szaktanfolyam, melyet Raduch Mátyás, a volt Cipész szaklap közismert elnöke vezet le. Az ő személye kellő garancia arra, hogy a tanfolyamon valóban szellemi többletet és iparunkban való alaposságot tanulnak mindazok, akik részt vesznek. A tanfolyam egy hónapig tart. Részvételi díj mestereknek 500, munkásoknak 300 Lei és a szaklap kötelező előfizetése. A tanfolyamot melegen ajánljuk a brassói és Brassó-vidéki iparosság figyelmébe.

Börtönbüntetést kapnak az árrombolók Németországban. Nemcsak nálunk, de Németországban is úgy látszik nagy az árrombolók száma. Németországban előbb az árrombolók ellen jelent meg szigorú törvény, nemrégén dr. Grödener, a piaci árak birodalmi kormánybiztosa rendeletet adott ki, amelynek értelmében súlyos börtön- és pénzbüntetéssel kell sújtani mindazokat a kereskedőket, akik tulságosan olcsón, a termelési költségeknél is alacsonyabb áron dobják piacra árujukat. A rendelet indoklása szerint az, aki a termelési költségeknél alacsonyabb áron árusít, vagy becsapja az államot, vagy saját alkalmazottait, vagy pedig hitelezőit, mert ki pontosan teljesíti az állammal szemben adókötelezettségét, rendszeren fizeti alkalmazottait és hitelezőit nem akarja megkárosítani, az önköltségi áron alul nem árusíthat.

A Román cipőkrémgyárak is a cipőkrém kémérésének eltiltását kérik. A magyarországi cipőkrém-rendelet és az ennek következtében a cipőkrém piacon beállott rendezett viszonyok a szakmában nagy tetszést arattak, úgy hogy ma már csaknem az összes európai cipőkrémgyárak kormányaitól a kémérés eltiltását kérik. Legutóbb a romániai három, cipőkrémet gyártó vegyészeti gyár a román kormánytól rendeletileg kérte, hogy a cipőkrémnek, valamint egyes cipőgondozó anyagoknak idegen gyárak dobozaiban való árusítást és általában a cipőkrém kémérését tiltsák el, mivel ez által silány árut juttattak a közönség körébe. Ezt a kérelmet előreláthatólag a legközelebbi jövőben kedvezően fogják elintézni és Romániában is lesz cipőkrém kémérését tiltó rendelet.

Szerkesztőnk romániai körutja. A szövetségi elnök lapunk technikai szerkesztőjével január folyamán romániai köruton volt. Ez ut során felkereste Kolozsvárt, Marosvásárhelyt, Aradot, Temesvárt és Bukarestet. Az iparosság körében mindentől nagy a nyomor, ami a szervezeteleségre vezethető vissza. Marosvásárhelyen, Aradon, és Temesváron, gyűléseket tartottak, ahol a sajtó szerepéről és fontosságáról,

valamint a szövetség közeli munkájáról volt szó. Meg van minden reményünk arra, hogy az idéni brassói kongresszus sok bajt fog orvosolni.

Feloszlik a Cseh Humanic-koncern. Több ízben irtunk az „Iglauer Schuhfabrik A.-G. Humanic” morvaországi cipőgyár viszontagságairól. Prágából most azt jelentik, hogy a vállalat kimondta a felszámolást. Az üzem már a nyári hónapok óta szünetel és az alkalmazottaknak felmondták. A Humanic-koncern, a volt monarchia legnagyobb cipőgyára a háboru idején nagy arányokban terjeszkedett, de a konjunkturális években is már csak üggyel-bajjal tudta megkeresni költségeit és a túlméretezett bankkölcsönök kamatait. A 15 millió csehkoronát tevő veszteséget a Cseh Iparbank, a vállalat jelenlegi tulajdonosa, már évek előtt leírta.

Francia kereskedelmi kamarák összefogása a francia cipőipar védelmére. Párisból jelentik: A Limoges-i, a Strassbourg-i, a Metz-i és Périgueux-i kereskedelmi és ipárkamarák együttes terjedelmes és erélyes hangu beadványt intéztek a kereskedelmi miniszterhez, amelyben sürgős védelmet kérnek a francia cipőipar számára az országba beözönlő külföldi cipőgyárak versenyével szemben. A beadvány elmondja, hogy a keleti határszéli megyéket valósággal ellepték a német, a cseh és a saari cipőgyárosok, közöttük sok nemkívánatos elem, olyanok, akik saját hazájukban már csődbe mentek. Ezek az amugyis siralmas helyzetben lévő francia cipőgyáraknak végzetes versenyt támasztanak, amelyek így pusztulásra vannak ítélve. Rámutat a beadvány — mint komoly érvre — arra, hogy a legtöbb francia cipőgyár a nemzeti védelem szállítója és megszűnésük, egy háboru esetére katasztrófális lehetne, miután a hadiszállításokat még sem lehetne külföldi cégeknek juttatni. A fenti kamarák tehát azt kérik a kormánytól, hogy sürgősen akadályozza meg az idegen tőkével és vezetéssel bíró új vállalatok alakulását. Továbbá az illetékes hatóságok azonnal fügesszék fel mindazon külföldiek nacionalizációs kérvényeinek és személyazonossági kártyáinak elintézését, akik Franciaországban a cipőiparban kívánnának bármely formában elhelyezkedni. Végül az amugyis alacsony cipőbehozatali kontingenseket terjesszék ki Franciaország valamennyi gyarmatára és birtokára.

A kalkuláció.

Az utolsó számunkban egy cikket közölnünk a kalkuláció fontosságáról és javasoltuk, hogy az árszámítás kérdését mindenhol külön gyűlés keretén belül tárgyalják meg a szaktársak. E számunkban is találnak egy cikket, mely rávilágít, hogy mennyire sürgős és aktuális ezeknek a gyűléseknek a rendezése. Ismételten felhívjuk a szaktársakat ilyen gyűlések tartására. Együttal figyelmükbe ajánljuk a kollegáknak, hogy a cikk írója, Ortner Béla, Arad, Str. Alexandri 5 készséggel szolgál kalkulációs példákkal és minden egyéb felvilágosítással az ilyen gyűlések beszerzését és bevezetését illetően.

Kérjük a szaktársakat, hogy minden ilyen gyűlésről ugyancsak Ortner szaktársunkat értesítsék, aki összefoglalóan ismertetni fogja azokat lapunkban.

„Gott segne dass ehrsame Handwerk!“

Dr. AUGUSTIN PACHA
Bischof, von Timișoara.

Dieses Gebet habe ich nicht von anderen gelernt. Noch bevor dies geschehen hätte können, habe ich es gar oft selber ersonnen.

Mein Vater war Handwerker. Ein gut Teil meiner Kindheit habe ich in der Werkstatt verbracht. Erinnern kann ich mich nicht daran, doch irre ich nicht in der Annahme, dass mich in meiner Kindheit Schusterlerbuben gewiegt haben. Genau weiss ich aber, dass sie meine ersten Spielkameraden waren.

Meine Mutter hatte nicht nur die Sorgen des Haushaltes und der Kindererziehung sondern half auch beim Handwerk tüchtig mit. Sie besuchte mit der fertigen Ware die Märkte der Umgebung wobei sie mich zumeist mitnahm. Ich half ihr bei der Aufstellung des „Standes“. Dann warteten wir gemeinsam auf die Kundschaften. Wenn der Markt gut war, freuten wir uns; wenn aber die Losung schwach war, kehrten wir verdtiesslich heim.

In den späteren Jahren wurde es mir immer mehr klar, dass meine lieben guten Eltern sich mit dem Handwerk darum so viel plagten, weil sie für uns Brot und Kleider herbei schaffen mussten — wir waren 13 Geschwister — und weil sie meinen älteren Bruder und mich auch noch studieren lassen wollten.

Was ich als kleines Schulkind in der Bibel lernte, musste mir Ehrfurcht vor dem Handwerk einflössen, die später auf der theologischen Hochschule in keiner Weise erschüttert, sondern vertieft wurde.

Denn unser Herr Jesus Christus, dessen Nährvater Josef Handwerker war, hat 30 Jahre seines irdischen Lebens in der Werkstatt verbracht und dem Zimmermeister geholfen. Seine Arbeit und sein Schweiss haben die Arbeit des Handwerkers geheiligt. Unsere Kirche hat den heiligen Josef in den Glorienschein des Altars erhoben und verehrt ihn als dem himmlischen Schutzpatron des Handwerkes.

Die Handwerker werden also begreifen, dass die Worte, die ich an sie richte, mir aus der tiefsten Seele kommen, und dass ich mich immer freue, wenn ich bei Euch und Eueren Kindern weilen kann.

Gott segne die Arbeit Eurer Hände!

Aber auch Ihr sollt Gott und die himmlischen Güter nicht vergessen. Jesus Christus gebe Euch Eueren Familien ein glückliches, gesegnetes neues Jahr.

Timișoara, am 31. Dezember 1934.

Tittel-Umänderung!

Unser Leser werden sich wahrscheinlich an dem verwundern, dass man ohne einem äusserlichem Grund im zweiten Jahrgange den Tittel unseres Blattes umändert. Eben darum müssen wir in einigen Wörtern unseren Beschluss erklären und müssen auf unsere weiteren Pläne hinleuchten.

Seit unserer einjährigen Erscheinung sind wir immer besser und besser draufgekommen, dass die Krankheit der Schuhkleingewerbetreibenden das Kleingewerbe allein nicht heilen kann. Denn mehr wie wir beschliessen, um, oder planen, stehen wir immer mit zwei solchen Wahrscheinlichkeiten gegenüber, mit denen wir rechnen müssen. Diese sind die Leder und Schuhfabriken. Wir arbeiten um sonst Preisverzeichnisse aus, wenn wir draus die Schuhfabriken und Kaufleute auslassen, wollen wir nur sonst den Vorteil auskämpfen, denn wir sind zu schwach dazu. Ebenso steht aber die Arbeit auch den anderen zwei Parteien. Wir haben eingesehen, dass wir für unser krankes Fach nur dann Heilung hoffen können, wenn wir das Unmögliche versuchen: Zu einem Willen, Plan, Richtung zu kneten die Interessen der Lederfabriken, Schuhfabriken und Kleingewerbetreibenden. Bis jetzt war das der Grund, dass die Schuhfabrik den Schuhmacher niederkonkuriete und dafür ist die Schuhfabrik zwischen den zwei Konkurrenten geangen. Diesen ungesunden Zustand müssen wir einstellen, wir müssen Schluss machen.

Alle drei Parteien müssen einsehen, dass es so nicht weiter gehen kann, dass der Zustand unhaltbar ist und zum Schluss muss man sich neben einem Tisch setzen, wo man von Anfang bis Ende die Erschwernisse verhandeln kann. Denn umsonst machen die Schuhfabriken Kartells ohne den Kleingewerbetreibenden und umsonst machen wir Preisverzeichnisse ohne den Fabriken, wir schlagen uns gegenseitig und zum Schluss gehen alle zwei Parteien Zugrunde.

Darum haben wir unserem Blatt den jetzigen Tittel gegeben. Dieser Tittel bedeutet nicht das, dass wir auch nachher den Kleingewerbeschutz nicht behalten, kämpfend in der Interesse der Kleingewerbetreibenden, aber ein für allemal bedeutet es auch das, dass wir das ganze Netz des Faches auffangen wollen, dass wir so auffangen sollen die auseinanderfallenden Haufen, dass wir irgendwie gemeinsam den dünnen Fisch herausfischen, welchen man Lebensmöglichkeit nennt. Wir versuchen das Unmögliche, vielleicht wird es mit Glauben und Willen gelingen. Wir hoffen das nach der Bekanntmachung unserer Pläne alle die neben uns sein werden, die mit uns waren und unsere unselbstsüchtige Arbeit kennen, es werden sich uns anschliessen alle die gutwilligen und einsehende Menschen, auf dessen Herz ihr eigenes und des Faches Schicksal liegt.

Für die Arbeit entsprechender Gegenwert.

von: *Ortner Béla, (Arad).*

Dieses ist der Wunsch des Arbeiters, Handwerkers, Fabrikanten und des Kaufmannes und ein jeder behauptet dass dieses für sich unerreichbar wäre. Sie haben auch Recht. Besonders der Arbeiter deren Lohn nicht einmal auf das aller notwendigste reicht und auch der des Handwerkers über deren Existenz immer des Damokles Schwert auf einem Haar hängt. Steuerlizitation und Gläubiger im Bilde der festhaltenen Faust. Sogar die Fabrikanten und Kaufleute haben recht, denn der heutige unbestimmte Landwirtschaftszustand macht die Auskreditierung für Sie unmöglich. Wenn wir den Zustand unserem eigenen Gewerbe,

dem Schuhmachergewerbe untersuchen, dann müssen wir feststellen, dass wir vor allem eher mit Recht sagen können dass wir den Wert der Arbeit nicht bekommen, aber uns drückt nicht nur die Wirtschaftskrise, nicht nur darum sind wir bedrückt, denn die untere Volksstufe statt Schuhen und Stiefel, Barfuss, geht, nicht nur darum weil die mittlere Stufe wengere und billigere Schuhe braucht, sondern darum weil sich die Schuhfabrikanten in den letzten Jahren viel entwickelt haben und auch unsere sonst gesunkenen Arbeitsmöglichkeiten den grossen Teil unseres Marktes genommen haben. Und über diesem hat man auch mit unserer gegenseitigen Konkurrenz auch die Preise derart gedrückt, dass wir mit unserer Arbeit nicht einmal das tägliche Brot verdienen können. Jetzt sind wir zu einem Wendepunkt unseres Fachlebens gekommen. Die Schuhfabrikanten und Haufenproduktionsäre haben

eingesehen, dass der Kampf gegen den Fabrikanten keinen Sinn hat, es ist besser wenn wir Schulterwerfend arbeiten. Sie haben den Waffenstillstand beschlossen und ihre Preise erhoben, jetzt ist die Zeit da, dass auch wir uns auf die Füße stellen, wir die wir bis jetzt jedem noch seiner Lust und Laune ausgesetzt waren, wir die unter dem Fabriksbetrieb gebrochenen Preisen mit der gegenseitigen Konkurrenz noch mehr heruntergedrückt haben, auch wir müssen die Stimme der Zeiten verstehen. Wir müssen dem Beispiele der Kaufleute und Haufenproduktionsmenschen folgen. Wir müssen den Kampf zwischen uns aufgeben und miteinander vereinigt in feste Gruppen gemengt für die Besserung unseres Zustandes kämpfen.

Die Zeit ist da auch im Schuhfach zum Ordnen der Preise, die Zeit ist da, dass wir von den unmöglich billigen Preisen auf normale Preise übergehen. Hier und da hat man dieses auch schneller versucht, aber sie haben gefehlt, indem sie gesunde Preise feststellen wollten. Dieses könnte nur so möglich sein, wenn jeder Schuhmacher gleiche Arbeit geben würde. Aber der eine gibt schwächeres Material und Arbeit, der andere wieder besseres. Es ist klar dass der eine Recht hat niedrigere Preise zu verlangen, der andere höhere. Es war auch noch ein anderer Fehler. Die Fachgenossen haben fortwährend nacheinander spioniert wer die Preisliste übertreitet. Die Zankereien waren in Tagesordnung. Die Besprechung ist eins-zwei umgestürzt, und noch verzweifelter die Konkurrenz; statt der Erhebung der Preise folgte die weitere Sinkung. Diesem Fehler weichen wir aus. Nicht das soll unser Ziel sein, dass jeder um den gleichen Preis arbeitet, sondern dass niemand seine Arbeit unter deren Wert hingibt. Jeden müssen wir auf den Wert seiner Arbeit lehren, jeden müssen wir auf die richtige Kalkulation lehren, wir müssen einen jeden lehren, dass er im anderen nicht Feind sieht, sondern seinen Schicksalskollegen, mit welchen er schulterwerfend arbeiten muss. Dieses ist nur dann möglich, wenn wir ein gesundes vereintes Leben führen. Deshalb sollen wir unsere Vereinigungen auffrischen, wir sollen überall hin Durchführungsmethoden schicken. Wir sollen Wochenzusammenkünfte machen, monatliche Sitzungen, wir sollen die wichtigen Fragen aufrecht erhalten.

Zur Organisationsaktion gibt nicht nur für die Aktualität Möglichkeit, sondern auch für andere Sachen. So ist die Organisierung der Lederkaufleute, welche sich in erster Linie gegen uns stellt. Man erhöht die Preise, zwingen den Kredit, also greift man uns in unserer Existenz an. Dann sind wir hier vor der Steuerbemessung. Vor drei Jahren hat man mit der Patenta Fixa die Steuer auf 3 Jahre festgestellt.

Unser 3 jähriger Verkehr, und Einnahmen, bleiben weit zurück von den vergangenen 3 Jahren!

Wenn wir jetzt nicht organisieren, auf den Füßen stehen, werden sie die Steuer nicht herunter setzen,

und die Steuerlast wird uns noch stärker ins Elend bringen, wie bis jetzt.

Hier ist die Krankenkassa, eine brennend wichtige Probleme, was wir nur durch die Kraft der Organisation zurechtfertigen können. Und noch viele andere Fragen?

Also auf mit der Organisation!

Frage der Konzessionslosen.

von: Adalbert Kristof, Kronstadt.

Die Frage der Konzessionslosen liegt schon seit mehr als 12 Jahren mit einem Bleigewicht auf den Handwerkern: Es waren Beschlüsse beim Forum einer jeden Behörde der Regierung gemacht, es waren Anordnungen. Es hatten sich auch Gewerbe-Vereine damit beschäftigt und beschäftigen sich noch immer bis zum heutigen Tage, aber sie können keinerlei Erfolg aufweisen, im Gegenteil, auch noch die bestehende Gewerbeklasse ist gezwungen ihre Gewerbekonzession zurück zu geben, da sie die Gemeinkosten nicht tragen kann, und so arbeitet er von dem Tage angefangen als Konzessionsloser, denn leben muss man und dazu hat er auch Recht.

Die oben bezeichnete Frage wie sie geplant ist kann man weder Polizeilich noch durch Jandarmerie lösen, im Gegenteil sie wird sich verschlechtern: wir müssen einen anderen Weg zur Heilung finden.

I. Die Behörde soll Möglichkeit geben, dass ein jeder Gewerbeanfänger sich Konzession auslösen kann, er soll die Taxen die mit der Gewerbekonzession zusammen hängen herunter setzen, man soll nicht 2000-3000 Lei zahlen müssen um eine Gewerbekonzession wie bis jetzt, sondern 200-300 Lei, dass es sich ein jeder Gewerbetreibender auslösen kann und soll nicht gezwungen sein als Konzessionsloser zu arbeiten.

II. Soll die Behörde erlauben dass bei den Steuerbemessungen ein jedes Fach sein eigenes Fach vertreten lassen soll, nicht so einseitig sein wie bis jetzt. Für jeden Gewerbetreibenden soll soviel Steuer ausgeschrieben sein wie viel sein wirkliches Einkommen ist und so wird die Frage der Konzessionslosen auf-

Die Gerberei

Karl Th. Wagner

Hälchiu — Heldsdorf — Höltövény (jud. Braşov)

erzeugt:

Sohlen, Sport- und Futterleder

hören und auch das Finanzamt wird das sein leichter bekommen.

III. Die Krankenkassa soll Autonomie bekommen; der Staat soll es den Gewerbetreibenden zurückgeben, er soll Aufsicht darüber führen dass die Gewerbetreibenden dieses ganz umarbeiten sollen, denn in seiner jetzigen Form ist sie keine Arbeiter-Versicherung, wie es sein müsste, sondern ein Arbeiter-Zugrunderichter, es gibt nichts anderes auf der ganzen Linie als Murren, aus welchem früher oder später nur Zahlungsverleumdung ausbrechen wird, nach welchem der Kleingewerbetreibender gar keine Not hat, nachdem das Kleingewerbe nach Friede und Ruhe sich sehnt, es war genug aus dem Elend.

Die oben beschriebene Frage ist nur so lösbar; die Führer sollen es überdenken, sie sollen Probe tun, dann mit den Gewerbetreibenden konnte man sich so in der Vergangenheit wie auch in der Gegenwart immer verständigen. Auf einem Schlag würde sich alles lösen und es wären nicht so viele Konzessionslose wie heute, sondern ein jeder könnte vereint und glücklich leben.

Kronstadt, am 3 I. 1935.

NACHRICHTEN

Die Preisniederbrecher bekommen Gefängnisstrafe in Deutschland. Nicht nur bei uns, sondern auch in Deutschland ist wahrscheinlich die Zahl der Preisniederbrecher gross. In Deutschland ist das strenge Gesetz zuerst gegen die Preiszerstörer erschienen, unlängst hat Dr. Grödener der Reichsregierungsrat der Marktpreise eine Verordnung herausgegeben in dessen Inhalt man alle die Kaufmänner welche übertrieben billige Preise haben mit schwerer Gefängnis und Geldstrafe bestraft sogar unter den Ausgaben der Erzeugnisse ihre Waren auf den Markt werfen. Nach dem Grund der Bestellung, derjenige der seine Ware billiger verkauft als die Ausgaben der Erzeugnisse sind, oder den Staat betrügt, oder seine eigenen Angestellten oder sogar seine Gläubiger, denn wer pünktlich die Steuerverpflichtungen gegen den Staat erfüllt, der zahlt auch ordentlich seine Angestellten und seine Gläubiger nicht beschädigen will, der kann unter dem Selbstkostenpreis nicht verkaufen.

Auch die rumänischen Schuhkremefabriken verlangen die Verbotung der Schuhkremeausmessung. Die Schuhkreme-Verordnung Ungarns und in dessen Folge sich eingestellten geordneten Verhältnisse der Schuhkreme, haben in dem Fache sich grossen Gefallen erworben, so dass heute schon beinahe alle europäische Schuhkremefabriken von ihrer Regierung die Verbotung der Schuhkremeausmessung verlangen. Zuletzt haben drei rumänische Schuhkremefabriken vom Staat die Verbotung der Ausmessung verlangt, dass man der Schuhkreme wie auch allen Schuhflegetmittel in fremde Dosen die Aus-

Gehen Sie
zum
Schuster
und bestellen Sie
die WASSERDICHTEN und
DAUERHAFTEN
PALMA OKMA
SOHLE

Es ist in Ihrem eigenen Interesse

messung wie auch Verbreitung verbietet, weil so diese schwache Ware in den Kreis des Publikums zukommen lässt. Diese Bitte wird man vorraussichtlich in der nächsten Zukunft günstig erledigen und auch in Romänien wird eine verbietende Schuhkremeausmessungs-Verordnung sein.

Die Tschechische Humanic-Konzern löst sich auf. Wir haben schon öfters von den Verhältnissen der Mährischen Schuhfabrik „Iglauer Schuhfabrik A. G. Humanic“ gehört. Von Prag wird jetzt das gemeldet, dass der Betrieb seine Aufzählung ausgesagt hat. Der Betrieb pausiert schon seit Monaten und hat auch seinen Angestellten gekündigt. Die Humnik-Konzern, war die grösste Schuhfabrik der gewesenen Monarchie, und hat sich seit der Zeit der Konjunktur nur mit Ach und Krach seine Ausgaben decken können und die Zinsen seiner Bankkredite. Den Verlust von 15 Millionen C. K. hat die Tschechische Gewerbe-Bank, der gegenwärtige Inhaber des Betriebes, schon seit Jahren niedergeschrieben.

Die Zusammennhaltung der Französischen Handelskammern zum Schutze der französischen Schuhgewerbe. Von Paris wird gemeldet: Die Limogesser, Strassbourger, Metzger und Pérignenx-er Handels und Gewerkekammer haben zusammen ein gemeinsames ausgebreitetes und energisch klingende Einreichung gemacht zum Handelsminister, in welchem sie raschen Schutz verlangen für das Schuhgewerbe im Verhältnisse mit dem vom Auslande hereinströmenden Konkurrenz der ausländischen Schuhfabriken. Die Einreichung sagt an, dass die deutschen, die tschechen und die Saar-Schuhfabriken die angrenzenden Bezirke total verbreitet haben, unter ihnen viiele nicht wünschenswerte Personen, solche, welche schon in ihrer eigenen Heimat Zugrunde gegangen sind. Denn diese bereiten den auch so schon in bedauernswerten Lage befindlichen Schuhfabriken die endgültige Konkurrenz,

welche so zum Untergang geurteilt sind. Die Einreichung weist darauf hin — auf ernsten Grund, — dass die meisten französischen Schuhfabriken die Einstellung des National Schutzlieferanten, zur Zeit eines Krieges katastrophal sein könnte, nachdem man die Lieferungen für das Regiment doch nicht für ausländische Firmen geben kann. Die oben genannten Kammern also verlangen das von der Regierung, dass sie schnell die mit fremden Kapital und Führung gegründeten Unternehmungen hindern soll. Ausserdem sollen die gewissen Behörden verhindern, dass solche Ausländer hereinkommen dürfen welche sich in unseren Fache in mehr welcher Art teilnehmen wollen. Zum Schluss soll man auch die so schon billigen Einfuhrkontingenten ausbreiten in Frankreichs allen Kolonien und Güter.

Der Kongress unserer Verband wird im laufendem Jahre in Kronstadt abgehalten mit sand einer Ausstellung und dem Jubileum der 10 jährigen Aufrehaltung der Kroestädter Ledergenossenschaft samt ihrer Feierlichkeiten verbanden. Weitere Aufklärung teilen wir in der nächsten Nummer unseres Blattes mit.

Wir eröffnen der Fachkurs. Am 15 Februar eröffnen wir unseren, den in Kronstadt schon seit lange erwähnten Fachkurs den der bekannte Michael Raduch der gewesene Vorsteher des Schuhmacherfachblattes ableitet. Seine Persönlichkeit ist genügende Garantie dazu, dass alle Teilnehmenden des Fach-

kurses wirklich geistige Wissenschaft und Gründlichkeit ihres Handwerkes lernen. Der Fachkurs danert ein Monallang. Der teilnehmende Lohn für Meister macht 500 für Arbeiter 300 Lei ausund die verpflichtende Vorauszahlung des Fachblattes. Wir raten den Kurs in der Aufmerksamkeit der Kronstädter Handwerker und dessen Umgebung.

Die Kalkulation.

In unserer letzten Nummer hatten wir einen Artikel mitgeteilt von der Wichtigkeit der Kalkulation und rieten dazu bei, dass man die Frage der Preisberechnung überall innerhalb einer extra Sitzung berätet. Auch in dieser Nummer finden sie einen Artikel, welches darauf hinleuchtet wie richtig und aktuell die Ordnung dieser Sitzungen ist. Wir rufen wiederholt die Fachkollegen auf zur Abhaltung solcher Sitzungen. Zugleich bringen wir Ihnen zur Kenntnis dass der Schreiber des Artikels, Ortner Béla, Arad, Str. Alexandri 5 gern mit Kalkulations-Formularen und mit anderen Aufklärungen zur Gründung solcher Sitzungen dient.

Wir bitten unsere Fachkollegen, dass sie von einer jeden solchen Sitzung unseren Fachkollegen Ortner verständigen sollen, welcher sie gemeinsam in unserem Blatte mitteilen wird.

ANDREES EHRMANN

Fabrica de pielării — Bőrgyár — Lederwarenfabrik

Agnita - Szt.-Agotha - Angnetheln

Repr. gen. — Vezérképviselő — Gen.-Vertreter

TEUTSCH VICTOR

S. A.
R.-T.
A. G.

Braşov - Brassó - Kronstadt

Piele Crom și talpă

Krombőr és talp

Kromleder u. Sohlen

Pantofari din Regiunea BRĂȘOVULUI!

Cumpărați în „Hala de vânzare
a pantofarilor industriași de
piele Brașov” PRUNDUL ROSELOR 2.

Depozit: **Sighișoara.**

Brassó-vidéki Bőriparosok!

Vásároljatok a „Bőriparos-meste-
rek Szövetkezetének Árucsar-
nokában”, (Brassó Rózsater 2).

Fióküzlet: **Segesvár.**

Schuhmacher aus der Kronstädter Gegend!

Kauft eure Waren in der „Verkaufs-
halle der Lederindustr.-Meister
Kronstadt” **Rosenplatz 2.**

Lager: **Schässburg.**

Ceeace este temelăia pt. o casă, este talpa pt. încălțăminte!

Pt. temelăia unei case, arhitectul folosește pietrele cele mai solide. Pentru talpa încălțăminte trebuie să se întrebuinteze pielea cea mai bună.

Tălpile DERMATA sunt durabile, rezistă umezelii, păstrează forma și sunt confortabile al purtat.

Tălpile DERMATA au o greutate specifică mică și deaceia Vă permit o calculație favorabilă. Clientela mulțumită, câștigul sporit . . .

Cereți pieile DERMATA dela furnizorul Dv.

Was das Fundament für das Haus, ist die Sohle für den Schuh!

Für das Fundament des Hauses nimmt der Baumeister die besten Steine.

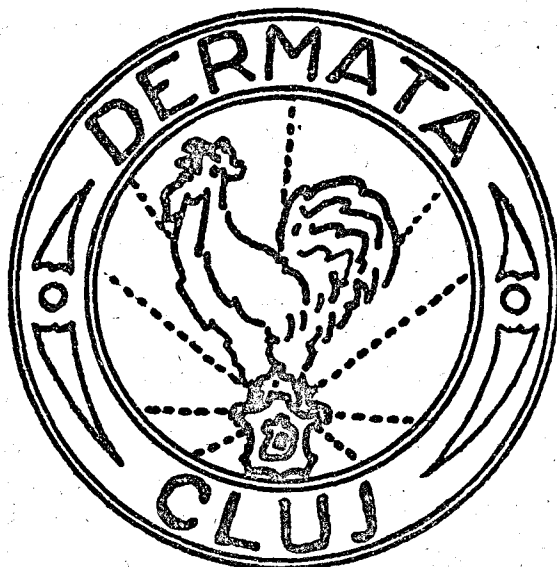
Für die Sohle des Schuhs soll der Schuster nur das beste Leder nehmen.

DERMATA-Sohlen sind haltbar, widerstandsfähig gegen Wasser, angenehm im Tragen und halten die Form.

DERMATA-Sohlen sind spezifisch leicht und erlauben Ihnen daher eine nutzbringende Kalkulation.

Zufriedene Kunden, besserer Verdienst . . .

Verlangen Sie DERMATA-Sohlen von Ihrem Lieferanten!

A cipőnél a talp olyan fontos mint az épületnél az alapzat!

Amint a ház alapzatához az építész a legjobb köveket használja, úgy a talphoz a cipész a legjobb bőrt dolgozza fel.

A **DERMATA-talp** tartós, vízálló, viselésnél kellemes és formáját megtartja.

A **DERMATA-talp** könnyű súlyánál fogva, előnyös kalkulációt tesz Önnek lehetővé. Megelégedett vevők, jobb kereset . . .

Követeljen DERMATA-talpat a szállítójától!

DERMATA